

POELS, Hendrik Andreas, Nederlands monseigneur, sociaal werker (Venraai 14 februari 1868 - Heerlen 7 september 1948).

Begon in 1880 in Rolduc, waar interesse voor Vlaanderen was ontstaan, zijn (Franstalige) middelbare studies. Na theologische studie in Roermond (1888-'91) werd hij in oktober 1891 naar Leuven gestuurd, waar hij, anders dan hij wenste, geen sociale wetenschappen maar bijbelwetenschap studeerde. Tot in 1897 was hij in Leuven, werkte mee in *Met Tijd en Vlijt* en leerde er enkele Westvlamingen kennen, o.a. E. Vliebergh en R. de Smet.

Poels werd na 1897 het mikpunt van conservatieve drijfverijen, die niet ophielden tijdens zijn professoraat in Washington (1904-'10). In 1911 ontmoette hij Frans van Cauwelaert op de Katholikentag in Aken. Daarna vonden beiden elkaar terug in 1913 in hun gemeenschappelijke strijd tegen het eng-katholieke integralisme (o.a. van A. Jonckx). Na de Eerste Wereldoorlog werden de contacten tussen Poels en mensen van het Algemeen Christelijk Werkersverbond (ACW) (o.a. J. Perquy, P.W. Segers, L. Colens, A. Cool, G. Rutten, J. Belpaire) intenser. De samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen werd door Poels krachtig gestuwd.

Na 1922 richtte hij zich fel tegen het fascisme. Naarmate het oorlogsgevaar dreigender kwam opzetten, werd Poels' positie gevaarlijker. In 1939 kwam hij naar Antwerpen, maar vluchtte daarna naar Lugano. In de korte jaren die hem nog restten na de oorlog, werkte hij verder aan de internationale organisatie van de christelijke arbeidersbeweging.

LITERATUUR: J. Colsen, *Het centrale punt van Poels' sociologie* (z.j.); - J. Colsen, *Dr. Poels en zijn werk*, in *De gids op maatschappelijk gebied* (1935); - G. Brom e.a., *Een wereldfiguur. In memoriam H.A. Poels*, in *De Katholieke Illustratie* (1948); - J. Colsen, *Poels* (1955); - A. Cool, *Hendrik Poels. De biografie van Colsen*, in *De gids op maatschappelijk gebied* (februari 1956); - W. van de Pas, *Henri Poels. De strijder voor christendom en volksverheffing in onze mijnstreek* (1958); - J. Verstraelen, *H. Poels, de Limburger 1868-1948*, in *De gids op maatschappelijk gebied* (maart 1968); - J. Dieteren, *Dr. H. Poels*, in *Politica* (oktober 1970).

ROMAIN VANLANDSCHOOT